

TIR-H

Pramoninių santykių kreipimas link vandenilio panaudojimo

Politikos rekomendacijos

Pristatoma 4.3

Co-funded by the
European Union

Koordinatorius

Naudos gavėjai

Susijusios įmonės

Asocijuotieji partneriai

PROJEKTO KONSORCIUMAS

Fondazione **ADAPT**

D4.2 POLITIKOS REKOMENDACIJŲ DOKUMENTAS

Dokumento informacija

Projekto santrumpa

TIR-H

Projekto numeris

101048682

Pristatymo numeris ir pavadinimas

[D4.3.] [Politikos rekomendacijų dokumentas]

Sklaidos lygis

Viešas

Organizacijos pavadinimas

[ADAPT]

Pateikimo data

2024-05-20

Turinys

Turinys	3
Preliminarios aplinkybės ir nuostatos.....	4
Rekomendacijos.....	5
1. ES lygmeniu.....	5
2. Valstybėms narėms	7
3. Socialiniams partneriams nacionaliniu ir sektorių lygiu	8
4. Socialiniams partneriams įmonės lygiu	9
Susiję apibrėžimai.....	11

Preliminarios aplinkybės ir nuostatos

Atsižvelgiant į tai, kad:

- Veiksmingas socialinis dialogas ir iniciatyvos gali nukreipti inovacijas į teigiamą poveikį tiek rinkai, tiek visuomenei. ES valstybių narių, pramonės subjektų, darbdavių, profesinių sąjungų ir darbuotojų atstovų socialinio dialogo stiprinimas yra labai svarbus skatinant inovacijas didelėse įmonėse ir gamybos sektoriaus MVĮ (t. y. sunkiasvorių krovininių ir žmonių transporto priemonių gamybos), atsižvelgiant į jų svarbą Europos ir pasaulio ekonomikai. Be to, veiksmingas socialinis dialogas gali padėti sumažinti atotrūkį tarp Sąjungoje ir kitur veikiančių įmonių, siekiant užtikrinti visuotinį perėjimo prie žaliosios ekonomikos ir sąžiningumo tikslų įgyvendinimą.
- Nacionaliniai socialiniai partneriai, veikiantys nacionaliniu ir sektorių lygmenimis, yra atsakingi už žaliojo perėjimo pagrindų ir gairių gamybos sektoriuje nustatymą. Jie turėtų parengti ir įgyvendinti sektoriaus masto reglamentus, užtikrindamos ekologišką ir teisingą sektoriaus pertvarką, taip pat skatindamos pramonės politiką, kuri sudarys sąlygas išlaikyti ir plėtoti gamybos veiklą. Tai apima darbuotojų mokymo poreikių tenkinimą, atsižvelgiant į kintančius darbuotojų ir darbdavių poreikius, įskaitant naujas užduotis, technologijas ir profesinius pokyčius. Be to, tai apima tokius aspektus kaip infrastruktūra, įgūdžiai ir švietimas, viešosios investicijos ir viešieji pirkimai.
- Norint pasiekti žaliojo ir teisingo perėjimo tikslą gamybos sektoriuje, kartu skatinant novatoriškas ir tvarias technologijas, reikia nuolat bendradarbiauti tiek su viešosiomis, tiek su privačiomis institucijomis. Be to, labai svarbu bendradarbiauti su nacionalinėmis ir vietos valdžios institucijomis, pritaikytomis konkrečioms sektoriaus poreikiams. Įmonės lygmeniu socialiniai partneriai turi atlikti tam tikrą vaidmenį valdant ir organizuojant darbuotojų ir jų atstovų mokymą vietoje.

Rekomendacijos

Rekomenduojame:

1. ES lygmeniu

- **Žalioji pertvarka: ES ir ne ES valstybių narių lygybė**

Europos Sąjungos įmonės šiuo metu vykdo veiklą, kuri prisideda prie aplinkos taršos ne ES arba ekonomiškai nepalankioje padėtyje esančiose šalyse. Būtina, kad ES pripažintų ir prisiimtų atsakomybę už savo veiklos poveikį aplinkai šiuose regionuose. Tokiu būdu ES gali skatinti tvarią praktiką visoje savo vertės grandinėje, užtikrindama, kad neigiamas jos veiklos poveikis būtų sušvelnintas, ypač labiausiai pažeidžiamose šalyse (pvz., ES baterijų pasų reglamentas, kuriuo skatinami tvarumo ir žiedinės ekonomikos tikslai standartizuojant dokumentus, didinant skaidrumą, palengvinant pakartotinį naudojimą ir perdirbimą bei skatinant inovacijas ir konkurencingumą Europos baterijų pramonėje, taip suderinant su neutralumo klimato atžvilgiu tikslais).

Diskusijos apie žaliąją pertvarką neturėtų būti laikomos priemone, leidžiančia perkelti teršimo praktiką už ES ribų, kartu išlaikant griežtus aplinkos apsaugos standartus ES. Priešingai, būtina užtikrinti nuoseklius sveikatos ir saugos standartus visose valstybėse, kuriose veikia ES įmonės. Šis požiūris atitinka aplinkosaugos teisingumo principus ir pabrėžia pasaulinio įsipareigojimo laikytis tvarios praktikos svarbą.

Europos Sąjunga taip pat turėtų užtikrinti, kad tarptautinės korporacijos, kurių buveinė yra jos jurisdikcijoje, privalėtų taikyti lygiavertes išsamaus patikrinimo priemones ES nepriklausančiose šalyse. Šiuo atžvilgiu ES turėtų pasisakyti už tai, kad būtų galutinai priimta įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyva, kad aplinkos ir socialinė atsakomybė būtų išlaikyta visame pasaulyje, skatinant tvarią praktiką ir mažinant neigiamą poveikį už jos ribų.

- **Energetikos politika ir vandenilio naudojimas**

Europos Sąjunga padarė didelę pažangą skatindama naudoti vandenilį kaip pagrindinę savo energetikos strategijos sudedamąją dalį. Tokios iniciatyvos kaip „RepowerEU“ planas numato ambicingus vandenilio technologijų diegimo ir integravimo tikslus. Šiomis pastangomis siekiama sustiprinti energetinį saugumą, sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skatinti tvarų ekonomikos augimą. Labai svarbu toliau remti šias iniciatyvas ir nustatyti aiškius, pasiekiamus tikslus ateičiai, siekiant užtikrinti sėkmingą vandenilio integravimą į ES energijos rūšių derinį.

Būtina pripažinti didelius neaiškumus, susijusius su ekologiško vandenilio pramoniniu potencialu Europoje. Nepaisant savo pažadų, ekologiško vandenilio gamyba išlieka pernelyg brangi dėl mažo efektyvumo ir griežtų techninių laikymo ir transportavimo reikalavimų. Šia prasme šie iššūkiai reikalauja nuolatinių mokslinių tyrimų, inovacijų ir investicijų, siekiant pagerinti gamybos procesus ir infrastruktūrą.

Be to, atsižvelgiant į labai sprogį vandenilio prigimtį, labai svarbu pabrėžti, kad visoje Europos Sąjungoje svarbu įgyvendinti griežtas sveikatos ir saugos priemones. Tai apima griežtą saugaus vandenilio tvarkymo, laikymo ir transportavimo protokolų sudarymą, siekiant sumažinti riziką ir užtikrinti darbuotojų, bendruomenių ir infrastruktūros apsaugą, taip pat

specialiai pritaikytų mokymų šiais klausimais organizavimą tiek darbuotojams, tiek jų atstovams, tiek įmonėms.

- **Tvarus vystymasis: ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio ramsčių puoselėjimas**

Siekiant tikro tvaraus vystymosi, labai svarbu, kad Europos Sąjunga skatintų reglamentus, kuriuose ekonominiai, aplinkos ir socialiniai ramsčiai būtų vienodai svarbūs. Šių trijų aspektų pusiausvyra užtikrina, kad vystymasis būtų visapusiškas, susijęs ne tik su ekonomikos augimu, bet ir su aplinkos išsaugojimu bei socialine gerove. Šis holistinis požiūris yra būtinas kuriant tvarią ir atsparią ateitį visiems.

Nors ekologinis perėjimas yra labai svarbus, jis neturėtų nustelbti teisingo perėjimo svarbos. Teisingas perėjimas atsižvelgia į socialinius ir ekonominius aspektus, užtikrindamas, kad perėjimas prie tvaresnės praktikos neproporcingai nepaveiktų tam tikrų bendruomenių ar grupių. ES savo politikoje turėtų pabrėžti teisingo perėjimo poreikį, kad būtų skatinamas teisingesnis ir įtraukesnis kelias į tvarumą.

ES turėtų aktyviai remti politiką, kuria siekiama apsaugoti pažeidžiamas grupes, sukurti įtraukią ir palankią aplinką, ypač tiems, kurie gali susidurti su didesniu pažeidžiamumu dėl ekonominių ir socialinių problemų, įskaitant, bet neapsiribojant, moteris, pagyvenusius asmenis, neįgaliuosius ir jaunimą.

- **Kolektyvinės teisės**

ES turėtų pripažinti ir skatinti kolektyvinį darbo aspektą, kuris yra labai svarbus skatinant bendradarbiavimą, sanglaudą ir įtrauktį darbo vietose. Pabrėžiant šį aspektą ne tik stiprinami darbuotojų ryšiai, bet ir didinamas bendras organizacijų efektyvumas ir efektyvumas. Šis akcentas dera su socialinės atsakomybės principais ir skatina darnią darbo aplinką.

ES turėtų pripažinti ir ginti lemiamą profesinių sąjungų vaidmenį. Profesinės sąjungos yra pagrindiniai veikėjai ne tik įmonėse, bet ir formuojant platesnes visuomenės diskusijas ir politiką. Užtikrindama jų svarbą, ES gali prisidėti prie sąžiningos ir teisingos darbo praktikos.

Turi būti laikomasi griežtos pozicijos prieš bet kokius nacionalinius teisės aktus, kuriais pažeidžiamos pagrindinės darbuotojų teisės, ypač teisė jungtis į organizacijas, streikuoti ir rengti demonstracijas. Šios teisės yra neatskiriama demokratinės visuomenės dalis ir prisideda prie sąžiningo ir teisingo požiūrio į darbuotojus visose ES valstybėse narėse. Suteikiant daugiau galių profesinėms sąjungoms prisidedama prie įtraukesnės ir teisingesnės darbo aplinkos.

- **Socialinio dialogo skatinimas**

Kadangi kai kuriose ES valstybėse narėse nėra prasmingo socialinio dialogo, būtina Europos lygmeniu išaiškinti būtinus veiksmingo socialinio dialogo elementus. Bendro supratimo įtvirtinimas užtikrina, kad socialinis dialogas ne tik vyktų, bet ir teigiamai prisidėtų prie socialinės sanglaudos, ekonominės plėtros ir bendros gyventojų gerovės.

Visų pirma ES turi spręsti socialinio dialogo valdymo iššūkį įmonėse, kuriose gamyba vyksta skirtingose vietose nei juridinė būstinė. ES turėtų išnagrinėti strategijas, kaip užtikrinti veiksmingą suinteresuotųjų šalių bendravimą ir bendradarbiavimą, pripažįstant kiekvienos gamybos vietos unikalų dinamiką, kartu laikantis bendrų socialinio dialogo principų.

- **Teisė gauti informaciją ir konsultuotis**

Kalbant apie socialinį dialogą, ES turėtų skatinti perėjimą nuo paprasto informacinio ryšio prie konsultavimosi ir bendradarbiavimo su profesinėmis sąjungomis ir perėjimą prie dalyvaujamojo sprendimų priėmimo. Šiuo poslinkiu pripažįstamos vertingos profesinių

sajungų įžvalgos ir indėlis, užtikrinant, kad formuojant politiką ir strategijas būtų aktyviai atsižvelgiama į jų perspektyvas.

Siūlymas privalomai įgyvendinti prasmingas konsultacijas gamybos vietose pabrėžia ES įsipareigojimą užtikrinti įtraukumą ir skaidrumą priimant sprendimus. Tai užtikrina, kad visų atitinkamų suinteresuotųjų šalių, įskaitant darbuotojus ir profesines sąjungas, perspektyvos būtų apsvarstytos ir įtrauktos į sprendimų priėmimo sistemą.

Europos Sąjunga turi remti Europos darbo tarybų (EDT) veiklą, kad būtų užtikrintas nuoseklus informavimo ir konsultavimosi procesas įvairiose šalyse, kuriose veikia įmonė, ir visų darbuotojų lygybė. Ši parama turėtų apimti iniciatyvas, kuriomis siekiama suderinti komunikacijos ir dalyvavimo standartus, palengvinti tarpvalstybinį dialogą, taip pat skatinti veiksmingai įgyvendinti persvarstytą EDT direktyvą visose valstybėse narėse.

- **Griežtų taupymo priemonių atmetimas**

ES turėtų skatinti griežtai atmesti griežto taupymo priemones, pabrėždama įsipareigojimą teikti pirmenybę darbuotojų ir bendruomenių gerovei ir pragyvenimo šaltiniams. Taupymo priemonės, dažnai susijusios su biudžeto mažinimu ir mažesnėmis socialinėmis išlaidomis, gali padidinti nelygybę ir trukdyti tvariam vystymuisi. ES turėtų išnagrinėti alternatyvius metodus, pagal kuriuos pirmenybė teikiama socialinei gerovei ir ekonominiam stabilumui.

2. Valstybėms narėms

- **Valdžios institucijų vaidmuo**

Kiekviena valstybė narė turėtų pabrėžti esminį valdžios institucijų vaidmenį reguliavimo procesuose, pripažindama jų atsakomybę tiek formuojant ir įgyvendinant politiką, tiek nustatant tam tikrus rinkos kintamuosius (pvz., kainas), galinčius turėti įtakos ne tik įmonių, bet ir visos visuomenės gamybos ir pirkimo dinamikai, siekiant „žaliųjų“ tikslų.

- **Energetikos reglamentai**

Turėtų būti pripažinta, kad kiekvienos valstybės reikalavimai turi būti specifiniai dėl skirtingų energijos dalių. Kiekviena valstybė narė turėtų pripažinti būtinybę pritaikyti su energija susijusią politiką pagal unikalias kiekvienos valstybės energijos dalis, pripažindama energijos poreikių ir vartojimo modelių įvairovę.

Valstybės narės vandenilį turėtų vadinti ne ideologiniu požiūriu kaip galutinį sprendimą, o pragmatiniu požiūriu kaip vieną iš perspektyvių sprendimų sprendžiant energetikos problemas.

- **Deramo patikrinimo reglamentas**

Valstybės narės turėtų pritarti Europos Sąjungos pastangoms sukurti reguliavimo sistemą, pagal kurią Europos Sąjungoje įsikūrusios įmonės būtų atskaitingos už visą savo vertės grandinę, užtikrindamos, kad jos vykdytų išsamų patikrinimą per visus savo gamybos procesus. Tikimasi, kad valstybės narės balsuos už siūlomą įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą, pabrėždamos būtinybę spręsti žmogaus teisių ir teisingo perėjimo prie žaliosios ekonomikos klausimus visoje savo vertės grandinėje, net ir trečiosiose šalyse.

Šiuo požiūriu valstybės narės taip pat turėtų pabrėžti, kaip svarbu dalyvauti prasminguose dialoguose su socialiniais partneriais, darbdaviais ir darbuotojais, kad būtų parengta politika, kurioje būtų atsižvelgta į visų suinteresuotųjų šalių interesus pereinamojo laikotarpio procesuose.

- **Socialiniai iššūkiai**

Kiekviena valstybė narė turėtų pasisakyti už tai, kad neįgalieji apskritai turėtų geresnes galimybes įsidarbinti pažeidžiamoms grupėms, o profesinės sąjungos pareikštų konkrečių reikalavimų.

Atkreipdamos dėmesį į jaunesnį demografinį ir pradinį užimtumą, valstybės narės turėtų pabrėžti pereinamosios politikos svarbą, nes ji daro didelį poveikį jų ateičiai.

- **Mokymai**

Valstybės narės taip pat turėtų finansiškai remti mokymo programų organizavimą, bendradarbiaudamos tarpusavyje, su trečiosiomis šalimis, kuriose veikia jų įmonės, ir įmonėmis, siekdamas užtikrinti, kad visi darbuotojai, dalyvaujantys pereinamuosiuose procesuose, pereinamuoju laikotarpiu būtų vadovaujami ir apsaugoti.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų įvairių įgūdžių, būtinų besikeičiantiems būsimos darbo jėgos poreikiams. Šie įgūdžiai turėtų apimti ne tik tuos, kurie paprastai įgyjami mokantis darbo vietoje, bet ir kritinį mąstymą, problemų sprendimą, kūrybiškumą ir gebėjimą prisitaikyti, kurie yra gyvybiškai svarbūs naršant sudėtingoje ir greitai besikeičiančioje aplinkoje. Šia prasme valstybės narės turėtų remti investicijas į švietimą, kad skatintų inovacijas, ekonomikos augimą ir socialinį vystymąsi vis labiau konkurencingoje pasaulio aplinkoje.

- **Pramonės politika ir socialinis dialogas**

Valstybės narės turėtų skatinti pramonės politiką, kuri neapima valstybės įsikišimo į verslo valdymą, o remia pereinamuosius sektorius, pasisakydamos už aktyvų dalyvavimą socialiniame dialoge ir paramos priemonės. Valstybės narės turėtų skatinti valstybių, įmonių, įmonių ir sąjungų bendradarbiavimą pereinamojo laikotarpio procesuose. Tai apima: išsamaus darbo vietų augimo žemėlapių sudarymą, naujų užimtumo galimybių apibrėžimą ir investicijų pritraukimą. Siekiama, kad šie subjektai pirmautų pereinamuosiuose procesuose, skatinant aktyvų dialogą ir dalyvavimą.

3. Socialiniams partneriams nacionaliniu ir sektorių lygiu

- **Pereinamojo laikotarpio kultūros puoselėjimas**

Socialiniai partneriai nacionaliniu lygmeniu turi remti kultūrinius pokyčius tiek didelėse įmonėse, tiek MVE ir tarp darbuotojų, kad būtų sukurta „perėjimo kultūra“. Šiuo atžvilgiu šalys raginamos tarp darbuotojų puoselėti mąstyseną, apimančią pokyčius ir prisitaikymą prie naujų technologijų bei praktikos, taip pat propaguoti mokymosi visą gyvenimą idėją ir būtinybę.

- **Socialinio dialogo skatinimas**

Pabrėždami tikro dialogo su vyriausybėmis, darbdaviais ir įmonėmis, įskaitant tas, kurios prieštarauja arba nepripažįsta perėjimo prie žaliosios ekonomikos poreikio, svarbą, socialiniai partneriai nacionaliniu lygmeniu turi reikalauti ir skatinti konstruktyvius pokalbius, kad būtų pašalintos spragos ir skatinamas suinteresuotųjų šalių tarpusavio supratimas.

Socialiniai partneriai turi skatinti pagrindinį profesinių sąjungų vaidmenį sprendžiant problemas, susijusias su mokymu, užimtumu ir pereinamuoju procesu apskritai.

- **Mokymai**

Nacionaliniai socialiniai partneriai turi parengti darbuotojams skirtas mokymo programas, kad būtų sušvelnintas galimas neigiamas poveikis užimtumui pereinamuoju laikotarpiu. Tuo pačiu metu nacionaliniai socialiniai partneriai raginami parengti darbuotojų atstovų mokymo būdus, užtikrinant jų kompetenciją ir žinias, kad jie aktyviai prisidėtų prie sektorių socialinio dialogo kuriant sąžiningus ir teisingus perėjimo procesus.

Mokymo išteklių atlieka lemiamą vaidmenį skatinant kokybišką, veiksmingą ir įtraukų mokymąsi visą gyvenimą, suteikiant darbuotojams galimybę diegti naujoves ir pritaikyti savo įgūdžius tiek einant dabartines pareigas, tiek ieškant darbo įvairiuose sektoriuose. Be to, šie moduliai turėtų būti skirti konkrečioms mokymo poreikiams, daugiausia dėmesio skiriant lengvai perkeliama mokymosi rezultatų ir įgūdžių skatinimui naudojant Europos lygmeniu pripažintas patvirtinimo ir sertifikavimo priemones. Šia prasme dalyvaujančios šalys turėtų nustatyti profesinio mokymo būdus, kurie padidintų įsidarbinimo galimybes per visą savo karjerą, o ne tik reaguoti į nenumatytus atvejus, pavyzdžiui, naujas technologines naujoves. Nacionaliniai socialiniai partneriai turėtų pripažinti ir patvirtinti naujų mokslinių tyrimų dėl būsimų esminių įgūdžių, apimančių tiek sunkius įgūdžius, tokius kaip skaitmeniniai įgūdžiai, tiek minkštuosius įgūdžius, tokius kaip gebėjimas prisitaikyti ir bendravimas, poreikį.

4. Socialiniams partneriams įmonės lygiu

- **Socialinio dialogo skatinimas**

Įmonės lygmeniu socialinių partnerių prašoma skatinti ir įgyvendinti informavimo ir konsultavimo teises, kad profesinės sąjungos ir darbuotojų atstovai galėtų dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose, kuriuose atsižvelgiama į abiejų šalių perspektyvas ir interesus. Tarptautinių korporacijų kontekste socialiniai partneriai turėtų pripažinti lemiamą Europos darbo tarybos (EDT) vaidmenį palengvinant sprendimų priėmimo ir komunikacijos procesus. Pabrėžiant EDT ir įmonės atstovų bendradarbiavimo ir keitimosi informacija būtinybę, užtikrinamas darnus požiūris į sprendimų priėmimą tarptautiniame kontekste.

- **Teritorinių ir įmonės ypatumų sprendimas**

Nagrinėdami teritorinį aspektą, ypač atsižvelgiant į pokyčius, dėl kurių tam tikruose regionuose gali būti prarastos darbo vietos ir kilti sunkumų, socialiniai partneriai įmonių lygmeniu turi pripažinti, kad priimant sprendimus labai svarbu atsižvelgti į regioninius ir teritorinius aspektus. Siekiama užtikrinti, kad priimant sprendimus būtų atsižvelgiama į platesnį poveikį asmenims ir bendruomenėms konkrečiose teritorijose.

Įmonės raginamos skatinti pagarbą žmogaus teisėms ir ekologiniams perėjimo procesams visose pasaulinėse vertės grandinėse ir pasaulinėse tiekimo grandinėse. Jie turėtų atsižvelgti į kiekvienos šalies, kurioje jie veikia, ypatumus, kartu užtikrinant žmogaus teisių apsaugą ir teisingą ekologinį perėjimą visiems.

Socialiniai partneriai taip pat atlieka svarbų vaidmenį stebint ir didinant darbuotojų pasitenkinimą įmonėje. Turinys ir patenkinta darbo jėga ne tik teigiamai prisideda prie darbo aplinkos, bet ir daro įtaką bendrai organizacijos sėkmei ir produktyvumui. Šis dėmesys darbuotojų pasitenkinimui atitinka platesnį tikslą sukurti harmoningą ir klestinčią darbo vietą. Profesinės sąjungos įmonių lygmeniu ir darbuotojų atstovai turėtų būti remiami tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmenimis, užtikrinant, kad jie būtų įgaloti propaguoti socialines ir aplinkos apsaugos priemones.

- **Mokymai**

Įmonės lygmens socialiniai partneriai turi pasisakyti už išsamias mokymo programas, apimančias žaliuosius ir skaitmeninius įgūdžius bei mokymosi visą gyvenimą skatinimą, pabrėžiant įmonės atsakomybę prisidėti prie nuolatinio savo darbo jėgos tobulėjimo. Taikydami šį požiūrį, socialiniai partneriai turi bendradarbiauti, kad sukurtų mokymosi aplinką, atitinkančią dinamiškus šiuolaikinio darbo aplinkos poreikius, taip pat siekdami paruošti asmenis įsidarbinimo galimybėms ir taip padidinti jų gebėjimą prisitaikyti prie besikeičiančios darbo rinkos. Siekiant sumažinti galimą neigiamą pereinamojo laikotarpio procesų poveikį, būtina puoselėti darbo jėgą, galinčią prisitaikyti prie įvairių vaidmenų.

Be to, pripažįstant gerai informuotų ir kvalifikuotų darbuotojų atstovų svarbą, socialiniai partneriai turėtų remti jų mokymo ir perkvalifikavimo iniciatyvas. Tai užtikrina, kad darbuotojų atstovai būtų aprūpinti reikiamais įgūdžiais ir žiniomis, kad galėtų aktyviai prisidėti prie sprendimų priėmimo procesų įmonėje, skatinant veiksmingą bendravimą ir bendradarbiavimą.

Susiję apibrėžimai

VEIKSMINGAS SOCIALINIS DIALOGAS

Socialinis dialogas gali būti apibrėžiamas kaip visų rūšių derybos, konsultacijos, bendri veiksmai arba tiesiog keitimasis informacija ar diskusijos tarp vyriausybių, darbdavių ir darbuotojų atstovų bendro intereso klausimais, susijusiais su ekonomine ir socialine politika. Jis gali egzistuoti kaip trišalis procesas, kai vyriausybė yra oficiali dialogo šalis, arba jį gali sudaryti tik dvišaliai santykiai tarp darbuotojų ir administracijos (arba profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų), netiesiogiai dalyvaujant vyriausybei arba jos nedalyvaujant. Socialinio dialogo procesai gali būti neoficialūs arba institucionalizuoti, ir dažnai tai yra jų derinys. Jis gali vykti nacionaliniu, regioniniu ar įmonės lygiu ir gali būti tarpprofesinis, sektorinis ar jų derinys.

Pagrindinis paties socialinio dialogo tikslas - skatinti pagrindinių darbo pasaulio suinteresuotųjų šalių konsensuso kūrimą ir demokratinį dalyvavimą. Subalansuojant darbuotojų ir darbdavių interesus ir prisidedant tiek prie ekonominio konkurencingumo, tiek prie socialinės sanglaudos, sėkmingos socialinio dialogo struktūros ir procesai gali padėti išspręsti svarbius ekonominius ir socialinius klausimus, skatinti gerą valdymą, skatinti socialinę ir pramoninę taiką bei stabilumą ir skatinti ekonominę pažangą. (TDO; Eurofound)

PROFESINIS MOKYMAS

Profesinis mokymas, sutrumpintai PRM, kartais vadinamas tiesiog profesiniu mokymu, yra įgūdžių ugdymas ir žinių, susijusių su konkrečia profesija, profesija ar pašaukimu, mokymas, kuriame dalyvauja studentas ar darbuotojai. Jame pateikiami praktiniai, konkrečiam darbui skirti nurodymai ir gali būti išduodamas sertifikatas, diplomai arba kartais net asocijuotojo laipsnio diplomai.

Profesinis mokymas gali būti vykdomas švietimo įstaigoje, kaip vidurinio ar aukštojo mokslo dalis, arba gali būti pradinio mokymo dalis įdarbinimo metu, pavyzdžiui, kaip pameistris arba kaip formaliojo švietimo ir mokymosi darbo vietoje derinys. Tai vadinama pirminiu profesiniu rengimu ir mokymu (IVET), apimančiu mokymąsi pirminio profesinio rengimo ir mokymo sistemoje, paprastai prieš patenkant į darbo rinką, siekiant įgyti įgūdžių ir kompetencijų, kurios lemia konkrečią profesiją ar darbą.

Ir atvirkščiai, tęstinis profesinis rengimas ir mokymas (TPM) reiškia mokymąsi po pradinio ugdymo ar mokymo arba pradėjus dirbti, kuriuo siekiama tobulinti ar atnaujinti žinias, praktinę patirtį ir įgūdžius (kvalifikacijos kėlimas); įgyti naujų įgūdžių siekiant karjeros (perkvalifikavimas/perkvalifikavimas); remti profesinį tobulėjimą.

Profesinis mokymas gali vykti įvairiuose – oficialiuose ir neformaliuose – sektoriuose ir – viešajame ar privačiame – sektoriuose. (CEDEFOP; Europos Komisija)